

Lovforslag nr. L 154. Fremsat den 4. februar 2004 af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs)

## Forslag

til

### Lov om ændring af lov om folkeskolen

(Geografi som prøvfag, procedureregler i forbindelse med fritagelse for undervisning i kristendomskundskab, elevvers deltagelse i undervisningen, udvidet adgang til madordninger, hjemmel til at kræve oplysninger i elektronisk form samt hjemmel til regler om elektronisk kommunikation og digital signatur m.v.)

#### § 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 870 af 21. oktober 2003, foretages følgende ændringer:

1. I § 5, stk. 2, nr. 3, litra c, ændres »og 8. klasetrin« til: »-9. klasetrin«.

2. I § 6, stk. 2, indsættes som 4. pkt.:  
»Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, hvilken procedure der skal følges ved fritagelse for kristendomskundskab.«

3. I § 14, stk. 1, 2. pkt., ændres »og biologi« til: »», biologi og geografi«.

4. I § 39, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:  
»Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom.«

5. I § 40, stk. 2, indsættes efter nr. 6 som nyt nummer:

»7) Frivillige madordninger, herunder madordninger i skolefritidsordninger. Kommunalbestyrelsen beslutter, om madordningerne etableres med fuld forældrebetaling eller gennem kommunale tilskud med hel eller delvis fri forplejning, og kan fastsætte nærmere rammer for ordningerne.«

Nr. 7 bliver herefter nr. 8.

6. I § 40, stk. 2, nr. 7, der bliver nr. 8, udgår », hel eller delvis fri forplejning«.

7. I § 41, stk. 3, ændres »-7« til: »-8«.

8. I § 42, stk. 11, affattes 1. og 2. pkt. således:  
»Kommunalbestyrelsen kan fravige bestemmelsen i stk. 1 ved kommunale specialskoler, herunder kommunale heldagsskoler eller lignende, i særlige tilfælde. Kommunalbestyrelsen kan endvidere i særlige tilfælde fravige bestemmelsen i stk. 8, 1. pkt., om valgtidspunktet for forældrerepræsentanterne, herunder godkende forskudte valg.«

9. I § 44 indsættes efter stk. 8 som nyt stykke:  
»Stk. 9. Hvis kommunalbestyrelsen har truffet beslutning om, at der kan tilbydes madordninger, træffer skolebestyrelsen beslutning om, der skal oprettes en madordning på skolen, herunder i skolefritidsordningen. Skolebestyrelsen fastsætter principper for madordningen inden for de rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat. Madordninger kan alene være et tilbud til forældrene.«

Stk. 9-12 bliver herefter stk. 10-13.

10. I § 56 indsættes som stk. 2 og 3:  
»Stk. 2. Undervisningsministeren kan bestemme, at oplysninger, jf. stk. 1, skal leveres i elektronisk form, og kan herunder fastsætte, i hvilket format leveringen skal ske. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om elektronisk kommunikation mellem myndigheder, herunder skoler, samt om anven-

delse af digital signatur i forbindelse med aflevering af oplysninger efter stk. 1 og 2.«

## § 2

Loven træder i kraft den 1. august 2004. § 1, nr. 1 og 3, træder dog først i kraft den 1. august 2006.

## § 3

Undervisningsministeren kan fastsætte overgangsregler i forbindelse med indførelse af en afgangsprøve, der omfatter fagene fysik/kemi, biologi og geografi, jf. § 14, stk. 1, 2, pkt., i lov om folkeskolen, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3.

## Bemærkninger til lovforslaget

### *Almindelige bemærkninger*

#### *1. Lovforslagets indhold*

Lovforslaget rummer forslag til følgende ændringer af folkeskoleloven: Geografi som prøvafag, procedureregler i forbindelse med fritagelse for undervisning i kristendomskundskab, elevens deltagelse i undervisningen, udvidet adgang til madordninger, hjemmel til at fastsætte regler om, at oplysninger, indhentet i medfør af lovens § 56, skal gives i elektronisk form samt hjemmel til at fastsætte regler om elektronisk kommunikation og anvendelse af digital signatur samt fravigelse af reglerne om valg til skolebestyrelser.

#### *1.1. Geografi som prøvafag*

Lovforslaget medfører, at der foruden på 7. og 8. klassetrin også skal undervises i geografi på 9. klassetrin. Desuden indebærer forslaget, at eleverne på 9. klassetrin kan indstille sig til en afgangsprøve, der udover fagene fysik/kemi og biologi også omfatter geografi.

Med forslaget gennemføres en styrkelse af naturfagene ved at sikre, at den tværfaglighed, som faget natur/teknik er udtryk for, videreføres til undervisningen i fysik/kemi, biologi og geografi på de ældste klassetrin. Gennem et samspil mellem fagene og et intensiveret lærersamarbejde og udvikling af fagene på den enkelte skole gennem fagteam og fagudvalg kan der skabes en større faglig interesse og dynamik i de tre fag. For at understøtte denne udvikling medfører forslaget, at der indføres undervisning i geografi på 9. klassetrin, og at den afsluttende fælles prøve i fysik/kemi og biologi også kommer til at omfatte geografi. Det betyder, at den fælles prøve i fysik/kemi og biologi, som er indført med virkning fra prøvetermi- nen maj-juni 2006, skal udvides med geografi efter ét år.

Ordningen vil første gang få virkning for de elever, der påbegynder 7. klassetrin i skoleåret 2004/05, således at eleverne vil blive undervist efter den nye ordning med henblik på prøve efter 9. klasse i sommeren 2007.

For så vidt angår prøven, vil der blive igangsat et udviklingsarbejde, der sigter mod at udvikle en skriftlig prøve i hvert af fagene fysik/kemi og biologi fra 2006 og geografi fra 2007 samt en mundtlig/praktisk prøve, der er fælles for begge fag henholdsvis alle de tre fag. Derved opnås en fælles mundtlig/praktisk prøve, som tager udgangspunkt i hvert af fagernes kernefaglige elementer, og som skaber en sammenhæng i afprøvningen af naturfag, der vil have positiv virkning for undervisningen i disse fag. Endvidere opnås en skriftlig faglig prøve i hvert fags kernefaglige elementer.

Den fælles mundtlige/praktiske prøve tilrettelægges under hensyntagen til undervisningens omfang i de enkelte fag. I udviklingsarbejdet bygges der videre på de positive erfaringer, der er indhøstet med den mundtlige/praktiske prøve i fysik/kemi.

Samlet set vil forslaget sikre en styrket afprøvning af elevernes kundskaber og færdigheder i naturfagene samtidig med, at hvert af naturfagene fortsat har sin særlige faglige profil.

I forslaget er det forudsat, at det vejledende timetal ændres, således at faget geografi får tilført en lektion ugentligt på 9. klassetrin (30 klokke timer årligt) mod en tilsvarende reduktion af faget på 7. klassetrin i forhold til det nuværende vejledende timetal.

#### *1.2. Procedureregler i forbindelse med fritagelse for undervisning i kristendomskundskab*

Lovforslaget giver undervisningsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvilken procedure skolerne skal følge forud for imødekomme af fritagelse for undervisning i kristendomskundskab. Forslaget ændrer ikke de bestående muligheder for fritagelse for undervisning i kristendomskundskab. Det vil således fortsat være en betingelse for fritagelse, at forældremyndighedens indehaver skriftligt over for skolens leder erklærer selv at ville sørge for barnets religionsundervisning.

Hidtil har de retningslinjer, som er fastsat af Undervisningsministeriet, alene haft vejledende karakter. Ved forslagens gennemførelse vil ministeren få hjem-

## F. t. l. vedr. folkeskolen

mel til at foreskrive, at skolen skal vejlede forældre, der anmoder om fritagelse, om fagets karakter af et ikke-forkyndende, kundskabsmeddelende fag, der er på linje med de øvrige fag i folkeskolen. Det kan også sikres, at skolen oplyser forældrene om, at faget giver alle befolkningsgrupper i Danmark mulighed for at orientere sig i den danske kultur. Endvidere kan det bestemmes, at skolen skal oplyse forældrene om, at der ikke tilbydes anden undervisning til erstatning for de timer, hvor kristendomsundervisningen foregår. Endelig kan det indgå, at forældrene skal gøres opmærksomme på de nærmere betingelser i lovens § 6, stk. 2, for fritagelse for at deltage i undervisningen, og at skolen sikrer sig forældrenes indforståelse med disse betingelser.

Formålet er at begrænse antallet af fritagelser uden forudgående vejledning, idet det med lovforslaget bliver muligt at fastsætte regler om, at skolen får pligt til at oplyse og vejlede forældrene, således at de får et bedre grundlag at træffe beslutning om evt. fritagelse for faget. Endvidere skal bemyndigelsen sikres, at skolernes indsats foregår på et ensartet grundlag overalt i landet.

### 1.3. Elevers deltagelse i undervisningen

Lovforslaget er et led i regeringens målsætning om at sikre, at alle elever får det maksimale faglige og sociale udbytte af undervisningen. Regelmæssig deltagelse i undervisningen er en forudsætning for at opnå dette mål.

Alle elever, der er optaget i skolen, har pligt til at møde til undervisningen og deltage aktivt i denne. Når en elev er indskrevet i skolen, indgår eleven i et forpligtigende fællesskab, som har betydning for både den enkelte elev og for de øvrige elever i klassen. Det forventes, at eleven respekterer dette fællesskab. En udeblivelse fra undervisningen kan derfor have konsekvenser for alle elever i klassen samt for lærerens planlægning og gennemførelse af undervisningen. Fravær kan også blive til alvorlig skade for børnenes udvikling i skolen og dermed for deres fremtidige uddannelsesmuligheder.

Fravær kan have mange forskellige årsager, og de aller fleste elever vil i løbet af deres skolegang have fraværperioder. Det kan fx være på grund af sygdom eller i tilfælde, hvor eleven er bedt fri fra skole på grund af særlige begivenheder i familien.

Der er imidlertid også elever, der har et bekymrende fravær, og hvor dette fravær ikke skyldes sygdom. Bekymrende fravær foreligger, når eleven har mange forsømmelser af kortere eller længere varighed eller meget lange fraværperioder i forbindelse med fx ud-

landsophold, herunder selvbestaltet feriefravær. Der er også elever, der har bekymrende fravær af andre årsager. Det kan være børn fra familier, som ikke har tradition for uddannelse, eller hvor der ikke er forståelse for betydningen af elevers kontinuerlige fremmøde i skolen.

Bekymrende fravær medfører ofte, at eleven ved genoptagelsen af normal skolegang har vanskeligt ved at følge undervisningen på det klassetrin, som eleven tilhører.

Undervisningsministeriet har henvendt sig til en række kommuner for at danne sig et indtryk af, hvordan kommuner og skoler registrerer fravær m.v. De indkomne besvarelser viser et meget forskelligartet billede af kommunernes/skolernes registrering af fravær, opfølgning samt den videre procedure.

Ved at give undervisningsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler, der giver kommunerne og skolerne ensartede retningslinjer for registrering m.v. af elevernes fravær, sikres det, at der på alle skoler bliver opmærksomhed om den enkelte elevs fraværsmønster, således at årsagen til elevens bekymrende fravær fra undervisningen hurtigst muligt kan afdækkes. På denne måde kan der hurtigst iværksættes initiativer, herunder sygeundervisning, som kan afhjælpe elevens vanskeligheder ved genoptagelsen af normal skolegang. Herved understreges kommunernes hidtidige ansvar på dette område.

Med lovforslaget ønsker regeringen at sætte fokus på forældreansvaret. Forældre til elever i folkeskolen indgår i et forpligtende forældresamarbejde om at leve op til folkeskolens formål, herunder at fremme elevernes tilegnelse af kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, der medvirker til den enkelte elevs alsidige, personlige udvikling. En forudsætning for, at dette skal kunne lykkes, er, at forældrene lever op til deres ansvar og sørger for, at deres børn deltager i undervisningen.

### 1.4. Madordninger

Nogle kommuner tilbyder allerede i dag skolemad i større eller mindre omfang, herunder skolemælk. Efter de gældende regler har kommunerne kun hjemmel til at tilbyde skolemad med helt eller delvist kommunalt tilskud.

Lovforslaget giver mulighed for, at kommunerne, foruden de muligheder der eksisterer i dag, kan etablere frivillige madordninger i folkeskolen med fuld forældrebetaling. Dette vil være et værdifuldt servicetilbud til mange børnefamilier, uden at etableringen af madordningen belaster den kommunale økonomi. Forslaget falder i øvrigt også i tråd med regeringens

holdning om, at skolemad først og fremmest er forældrenes ansvar. Kommunerne kan dog bidrage til, at forældrene kan løfte ansvaret på en hensigtsmæssig måde til gavn for blandt andet folkesundheden.

Forslaget har alene til hensigt at muliggøre madordninger med fuld forældrebetaling. Der er således ingen forventning om, at madordninger med kommunalt tilskud etableres i større omfang, end det sker i dag.

Forslaget skal også ses i sammenhæng med regeringens udspil »Bedre sundhed for børn og unge« fra november 2003 om en samlet og koordineret indsats, der skal sikre en større fokus på en sund børnekultur.

Regeringen vil løbende gøre opmærksom på muligheden for, at kommunerne kan udarbejde overordnede kostpolitikker for de kommunale institutioner, herunder for folkeskoler og skolefritidsordninger. Erfaringerne viser, at en formuleret kostpolitik er et vigtigt redskab både for kommunerne som helhed og for de enkelte institutioner til inden for de samme økonomiske rammer at sikre gode og sunde kommunale kosttilbud.

De kommunale kostpolitikker kan fx redegøre for kommunens værdier og målsætninger i relation til mad og måltider i skoler, daginstitutioner, plejehjem m.v. samt for, hvordan disse mål kan indfris. Herudover kan de kommunale institutioner som en del af kommunens overordnede politik selv formulere deres egen kostpolitik.

Fødevarerministeriet har udarbejdet vejledningen »Mad og måltidspolitik i skoler - hvorfor og hvordan« fra august 2003, som kan være med til at understøtte udarbejdelsen af kostpolitikker på de kommunale institutioner. Undervisningsministeriet vil desuden udarbejde en vejledning til skolebestyrelserne om at fastlægge principper for, hvordan børnene får mulighed for at spise sundt i skolen. Dette initiativ skal ses i forlængelse af Fødevarerministeriets inspirationsmateriale.

Forslaget skal også ses i sammenhæng med den ændring af lov om social service, som blev vedtaget i sidste samling, og som gav mulighed for madordninger i børnehaver med fuld forældrebetaling. Med forslaget om madordninger på folkeskoleområdet, der blandt andet giver mulighed for fuld forældrebetaling, vil der således kunne etableres en sammenhængende kommunal kostpolitik på børne- og ungeområdet.

### *1.5. Hjemmel til at kræve oplysninger indberettet elektronisk samt hjemmel til at fastsætte regler om elektronisk kommunikation og digital signatur*

Med lovforslaget foreslås indført en hjemmel til, at undervisningsministeren kan kræve oplysninger til

brug for varetagelse af lovgivnings- og vejledningsfunktioner indberettet elektronisk og hjemmel til at fastsætte regler herom. Desuden foreslås der indsat en hjemmel til at fastsætte regler om elektronisk kommunikation og om anvendelse af digital signatur. Der henvises i øvrigt til nr. 10 i de specielle bemærkninger.

### *1.6. Fravigelse af reglerne om valg til skolebestyrelser*

Den ændring af folkeskolelovens § 42, stk. 11, om fravigelse af reglerne om valg til skolebestyrelser, som skete ved lov nr. 300 af 30. april 2003 om ændring af lov om folkeskolen, har haft utilsigtede virkninger. Bestemmelsen bliver med forslaget tilbageført til den oprindelige ordlyd bortset fra, at beslutningskompetencen er udlagt til kommunalbestyrelsen, og at ministeren kan fastsætte nærmere regler, hvilket er i overensstemmelse med, hvad der var tilsigtet med lovændringen i lov nr. 300 af 30. april 2003. Der henvises i øvrigt til nr. 8 i de specielle bemærkninger

### *2. Henvisninger til relevante numre af Folketingstidende*

For forslaget om procedureregler i forbindelse med fritagelse for undervisning i kristendomskundskab henvises til lov nr. 509 af 30. juni 1993 om folkeskolen (lovforslag nr. L 270), Folketingstidende 1992-93, Folketingets Forhandlinger spalte 8590, 9038, 11184 og 11475, Tillæg A spalte 8905, Tillæg B spalte 1955 og Tillæg C spalte 1547. For forslaget om elevers deltagelse i undervisningen henvises til lov nr. 348 af 24. maj 1989 om ændring af lov om folkeskolen (lovforslag nr. L 215) Folketingstidende 1988-89, Folketingets Forhandlinger spalte 6902, 7359, 9746 og 9901, Tillæg A spalte 5163, Tillæg B spalte 1505 og Tillæg C spalte 959. For forslaget om madordninger henvises til lov nr. 352 af 14. maj 1992 om ændring af forskellige uddannelseslove m.m. (lovforslag nr. L 166), Folketingstidende 1991-92, Folketingets Forhandlinger spalte 4518, 5472, 9317 og 9645, Tillæg A spalte 3609, Tillæg B spalte 1135 og 1271 og Tillæg C spalte 813 samt lov nr. 509 af 30. juni 1993 om folkeskolen (lovforslag nr. L 270), Folketingstidende 1992-93, Folketingets Forhandlinger spalte 8590, 9038, 11184 og 11475, Tillæg A spalte 8905, Tillæg B spalte 1955 og Tillæg C spalte 1547. For forslaget om elektronisk indberetning henvises til lov nr. 509 af 30. juni 1993 om folkeskolen (lovforslag nr. L 270), Folketingstidende 1992-93, Folketingets Forhandlinger spalte 8590, 9038, 11184 og 11475, Tillæg A spalte 8905, Tillæg B spalte 1955 og Tillæg C spalte 1547. For for-

slaget om geografi som prøvafag og for forslaget om fravigelse af reglerne om valg til skolebestyrelser henvises til lov nr. 300 af 30. april 2003 om lov om ændring af lov om folkeskolen (lovforslag nr. L 130), Folketingstidende 2002-03, Folketingets Forhandlinger spalte 4543, 7366 og 7557, Tillæg A spalte 2949 og 2980, Tillæg B spalte 778 og Tillæg C 315.

### 3. Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Fastsættelsen af geografi som prøvafag vil ikke indebære merudgifter for den kommunale og amtskommunale folkeskole, idet prøverne forudsættes gennemført inden for de eksisterende timetalsmæssige rammer for undervisningen. Da den mundtlige prøve gennemføres integreret med den eksisterende prøve i fysik/kemi og biologi, således at den enkelte elev kun aflægger én prøve i de 3 fag, vil prøven kunne gennemføres uden merforbrug af lærerressourcer. Den arbejdstid, der medgår til at gennemføre prøven, kan umiddelbart modsvares af den arbejdstid, der frigøres ved, at der ikke gennemføres normal undervisning i prøveperioden for de pågældende klasser, og denne periode vil kunne forlænges i fornødent omfang. Forslaget om at gennemføre en skriftlig prøve i hvert af fagene vil indebære statslige merudgifter til særskilt honorering af censorernes bedømmelse af prøvebesvareelserne. Det er endnu ikke fastlagt, hvordan bedømmelsen skal foregå, men indførelsen af de 3 skriftlige prøver fra 2007 skønnes i alt at beløbe sig til ca. 4-5 mio. kr. årligt, der finansieres inden for Undervisningsministeriets bevillingsramme.

Den foreslåede ekstra vejledende undervisningstid i geografi på 9. klassetrin forudsættes at blive modsvaret af en tilsvarende reduktion af den vejledende undervisningstid i faget på 7. klassetrin, således at den samlede undervisningstid inden for den naturfaglige blok på 7.-9. klassetrin forbliver uændret. Dette forslag er derfor udgiftsmæssigt neutralt.

Fastsættelse af procedureregler i forbindelse med fritagelse for undervisning i kristendomskundskab skønnes kun at give skolerne en ubetydelig administrativ byrde af ikke konstaterbar karakter. Det må derfor vurderes, at forslaget ikke har økonomiske og administrative konsekvenser.

Fastsættelsen af ensartede retningslinjer for fraværsregistreringen m.v. vil ikke medføre en forøgelse af skolernes, kommunernes eller amtskommunernes administrative arbejde, men vil være en hjælp i forbindelse med skolernes tilsyn med, at alle elever deltager i undervisningen. Ved forslagets gennemførelse fritages kommuner og amtskommuner for at fastsætte lo-

kale retningslinjer for fraværsregistrering m.v. Det skønnes derfor, at forslaget ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser.

Forslaget indebærer, at kommunerne får øget mulighed for at etablere madordninger, således at der foruden madordninger med helt eller delvist tilskud vil kunne etableres ordninger med fuld forældrebetaling. Forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser.

Forslaget om hjemmel til at kræve oplysninger i elektronisk form og hjemmel til at fastsætte regler om digital signatur har ingen økonomiske og administrative konsekvenser.

### 4. Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Der henvises til bemærkningerne til nr. 3.

### 5. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ingen økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

### 6. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet.

### 7. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

### 8. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

### 9. Forholdet til EU-retten

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

### 10. Høring

Lovforslaget har været sendt til høring hos følgende: Amdradsforeningen, BUPL, Børnerådet, Børne- og Kulturchefforeningen, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Skolelederforening, Danmarks Elev Organisation, Danmarks Lærerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, De Samvirkende Invalideorganisationer, Det Centrale Handicapråd, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Efterskoleforeningen, Efterskolernes Lærerforening, Folkeskoleelevernes Landsorganisation, Frederiksberg Kommune, Frie Grundskolers Fællesråd, Frie Grundskolers Lærerforening, Grundskolerådet, KL, Konkurrencestyrelsen, Københavns Kommune,

Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Landsforeningen for Opholdsteder og Skole- og Behandlingstilbud, Landsorganisationen i Danmark, Nævnet

for Etnisk Ligestilling, Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning, Rådet for Etniske Minoriteter, Skole- og Samfund, SU-styrelsen, Ungdomsringen og Ungdomsskolernes Udviklingscenter.

### 11. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ca. 4-5 mio. kr. årligt fra finansåret 2007 for staten. Forslaget er udgiftsneutralt for kommuner og amtskommuner
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

### Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

#### Til § 1

##### Til nr. 1 og 3

Forslaget medfører, at der foruden på 7. og 8. klassetrin også skal undervises i geografi på 9. klassetrin. Desuden indebærer forslaget, at eleverne på 9. klassetrin kan indstille sig til en afgangsprøve, der ud over fagene fysik/kemi og biologi også omfatter geografi.

Ordningen vil første gang få virkning for de elever, der påbegynder 7. klassetrin i skoleåret 2004/05, således at eleverne vil blive undervist efter den nye ordning med henblik på prøve efter 9. klasse i sommeren 2007.

De nærmere regler om prøvernes omfang og indhold vil blive fastsat i medfør af lovens § 14, stk. 8. Det bemærkes, at den foreslåede ændring også vil medføre, at der skal gives standpunktsskarakterer i faget geografi, jf. lovens § 13, stk. 3.

##### Til nr. 2

Forslaget giver undervisningsministeren mulighed for at fastsætte regler om, hvilken procedure der skal følges forud for imødekommelse af fritagelse for undervisning i kristendomskundskab. Efter de gældende regler skal en anmodning om fritagelse for undervisning i kristendomskundskab være skriftlig. I de vejle-

dende retningslinjer fra ministeriet, er det desuden forudsat, at forældrene i en samtale vejledes om fagets indhold m.v. i forbindelse med fritagelse.

Hidtil har retningslinjerne alene været vejledende. Med den foreslåede bestemmelse vil ministeren få hjemmel til at foreskrive, at skolen skal vejlede forældre, der anmoder om fritagelse, om fagets karakter af et ikke-forkyndende kundskabsmeddelende fag, der er på linje med de øvrige fag i folkeskolen. Det kan også sikres, at skolen oplyser forældrene om, at faget giver alle befolkningsgrupper i Danmark mulighed for at orientere sig i den danske kultur. Endvidere kan det bestemmes, at skolen skal oplyse forældrene om, at der ikke tilbydes anden undervisning til erstatning for de timer, hvor kristendomsundervisningen foregår.

Endelig kan det indgå, at forældrene skal gøres opmærksomme på de nærmere betingelser i lovens § 6, stk. 2, for fritagelse for at deltage i undervisningen, og at skolen sikrer sig forældrenes indforståelse med disse betingelser.

##### Til nr. 4

Ifølge grundlovens § 76 har alle børn i den undervisningspligtige alder ret til fri undervisning i folkeskolen. De nærmere regler om undervisningspligt er fastsat i §§ 32-35 i folkeskoleloven.

Det fremgår af folkeskolelovens § 32, at ethvert barn, der bor her i landet, er undervisningspligtigt efter reglerne i §§ 33-35, medmindre det omfattes af bestemmelser om undervisningspligt i anden lovgivning. Ifølge folkeskolelovens § 33, stk. 1, medfører undervisningspligten »*pligt til at deltage i folkeskolens undervisning eller i en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.*«

Undervisningspligten indebærer blandt andet, at anmodning om fravær, der ikke er begrundet i sygdom, skal godkendes af skolen. I modsat fald er der tale om ulovligt fravær.

Ifølge folkeskolelovens § 35 skal forældremyndighedens indehaver eller den, der faktisk sørger for barnet, medvirke til, at barnet opfylder undervisningspligten, og den pågældende må ikke lægge hindringer i vejen herfor.

Det er skolens leder, som påser, at eleverne deltager i undervisningen. Hvis en elev er udeblevet fra undervisningen, skal forældrene personligt eller skriftligt oplyse skolen om grunden hertil. Hvis udeblivelsen skyldes sygdom af mere end 2 ugers varighed, kan skolen forlange lægeattest, jf. folkeskolelovens § 39.

I § 39 i folkeskoleloven fra 1975 (lov nr. 313 af 26. juni 1975) var der fastsat retningslinjer til imødegåelse af elevs forsømmelser.

Der fremgik blandt andet af § 39, stk. 3 og 4, at skolens leder skulle underrette skolenævnet forud for hvert møde om alle udeblivelser, der ikke skyldtes sygdom eller anden gyldig grund. Hvis en elev udeblev uden gyldig grund, kunne skolenævnet anmode forældrene om personligt eller skriftligt at give nærmere forklaring om grunden til udeblivelsen, pålægge skolen at søge nærmere kontakt med forældrene, pålægge skolen at indstille eleven til skolepsykologisk undersøgelse, henstille til forældrene at søge bistand hos familievejledningen eller andre institutioner eller indberette sagen til det sociale udvalg.

§ 39, stk. 3-5, blev ophævet ved en lovændring i 1989 (lov nr. 348 af 24. maj 1989). Det blev i lovbetragtningerne anført, at »*retningslinier for imødegåelse af forsømmelser kan vedtages af kommunalbestyrelsen efter udtalelser fra skolebestyrelserne. Et grundlag for disse retningslinier kan være de eksisterende anvisninger i § 39, stk. 4 og 5, og bør som princip indebære en inddragelse af forældrene i så vidtstrækning som muligt.*«

Folkeskolelovgivningen indeholder i dag ingen nærmere regler om, på hvilken måde en kommune eller en skole kan reagere over for forældrene i de tilfælde, hvor de på trods af henstillinger herom ikke medvirker til, at barnet opfylder undervisningspligten. Der

er dog udsendt en vejledning om forholdsregler i tilfælde af ulovlige skoleforsømmelser på grund af børns ophold i udlandet, jf. Undervisningsministeriets vejledning af 3. oktober 1994.

Først når situationen er blevet så alvorlig, at skolen skønner, at barnet har behov for særlig støtte, har skolen pligt til at kontakte de sociale myndigheder i henhold til Socialministeriets bekendtgørelse nr. 1092 af 8. december 2000 om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service.

Med forslaget får undervisningsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om registrering af elevs fravær fra undervisningen samt regler for, hvordan der skal reageres på fravær. Formålet er at sikre, at alle elever får det maksimale faglige og sociale udbytte af undervisningen.

En bekendtgørelse om elevs deltagelse i undervisningen vil blandt andet komme til at indeholde følgende elementer.

Der fastsættes regler om iværksættelse af ensartet registrering af elevs fravær på landets skoler. Registreringen vil kunne danne basis for, at skolerne og de kommunale skolemyndigheder kan følge udviklingen nøje og sikre opmærksomhed om fraværet. Det er skolen, som har det daglige ansvar for at kontrollere, at eleverne møder op og deltager i undervisningen. Det påhviler også skolen at sikre sig, at forældrene er orienteret om elevs fravær.

Det er ikke hensigten med registreringen, at den skal danne basis for en central registrering af fravær, men registreringen skal bidrage til, at kommunalbestyrelsen får et bedre grundlag for at varetage sin tilsynspligt i henhold til folkeskolelovens § 40, stk. 1.

Der fastsættes desuden regler om, hvordan der reageres på fravær dels på grund af sygdom, dels andet fravær.

I tilfælde af fravær på grund af sygdom af længere varighed skal skolen sørge for, at der iværksættes sygeunderundervisning efter de gældende regler. Der kan også være tale om, at der efter elevs genoptagelse af normal skolegang skal iværksættes supplerende undervisning eller anden faglig støtte i henhold til reglerne i folkeskolelovens § 5, stk. 6. På denne måde sikres det, at der bliver iværksat de nødvendige foranstaltninger, således at eleven kan følge undervisningen.

Bekendtgørelsen vil endvidere komme til at indeholde regler om reaktionen ved bekymrende fravær, hvor fraværet ikke skyldes sygdom. Reglerne skal sikre en dialog om en tidlig indsats for imødegåelse af fravær.



Ved at styrke dialogen mellem skole og hjem øger skolen forældrenes forståelse for vigtigheden af børnenes deltagelse i undervisningen. Forældrene har ansvaret for, at børnene kommer i skole, og skolen bør derfor på et tidligt tidspunkt indlede et samarbejde med forældrene. God kontakt til forældrene kan nedbringe fraværet.

Skolen vil normalt være den første offentlige myndighed, som bliver opmærksom på et bekymrende fraværs mønster, og klasselæreren vil ofte være den første, der får kendskab til baggrunden for fraværet.

Forældrene indkaldes til en samtale på skolen. Ved samtalen præsenteres forældrene for skolens opfattelse af barnets fravær, og forældrene kan få mulighed for at forklare årsagen hertil. Skole og forældre får ligeledes mulighed for at drøfte mulige løsninger i forhold til fraværet.

Desuden skal skolen overveje, om øvrige faggrupper efter omstændighederne skal inddrages, fx pædagogisk-psykologisk rådgivning, Ungdommens Uddannelsesvejledning eller institutioner, som barnet har tilknytning til.

#### Til nr. 5 og 6

Med forslaget udvides adgangen til at etablere madordninger, således at det foruden madordninger med hel eller delvis fri forplejning bliver muligt at etablere ordninger med fuld forældrebetaling. Det er kommunalbestyrelsen, der overordnet beslutter, om der kan oprettes madordninger på skolerne, og om dette i givet fald skal ske med fuld forældrebetaling eller med fuldt eller delvist tilskud. Hvis kommunalbestyrelsen har besluttet, at der kan etableres madordninger, er det den enkelte skolebestyrelse, der beslutter inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte rammer, om der skal tilbydes en sådan madordning på den enkelte skole. Der henvises til bemærkningerne til nr. 9. Foruden kommunalbestyrelsens beslutning om der kan tilbydes madordninger, og om dette skal ske med eller uden tilskud, vil kommunalbestyrelsen fx kunne fastsætte rammer, der vedrører sund mad m.v.

Kommunalbestyrelsen vil i medfør af folkeskolelovens § 40, stk. 4, kunne delegere sin beføjelse til at beslutte, om madordninger skal etableres med fuld brugerbetaling eller med helt eller delvist tilskud, samt til at fastsætte nærmere rammer for madordninger til skolebestyrelserne. Selve prisfastsættelsen for benyttelse af ordningen vil henhøre under skolelederen. Den kommunale styrelseslovs § 41 a, om forbud mod delegation af visse takster berører ikke forslaget.

Ved fuld forældrebetaling forstås, at madordningen skal etableres og fungere således, at alle de derved for-

bundne omkostninger er dækket heraf. Det vil blandt andet sige de fulde etablerings-, driftsudgifter samt afledte udgifter som fx lønninger. Forslaget berører ikke kommunernes adgang til at yde tilskud til eller give gratis skolemælk.

#### Til nr. 7

Der er tale om en konsekvensændring som følge af nr. 5 og 6.

#### Til nr. 8

Den ændring af bestemmelsen, som skete ved lov nr. 300 af 30. april 2003 om ændring af lov om folkeskolen, har haft utilsigtede virkninger. Der kan blandt andet ikke længere godkendes forskudte valg på skoler, der har fuldt skoleforløb. Det har vist sig uhenigtsmæssigt i tilfælde, hvor en skole fungerer som overbygningsskole, fordi »fødeskolens« forældre ikke kan få indflydelse på bestyrelsens sammensætning før udløbet af en ordinær 4 års valgperiode. Formuleringen »særlige tilfælde« i den tidligere bestemmelse blev forstået som: »skoler uden fuldt forløb samt andre skoler, hvor særlige forhold taler for en ordning med forskudte valg«.

Bestemmelsen bliver med forslaget tilbageført til den oprindelige ordlyd bortset fra, at beslutningskompetencen er udlagt til kommunalbestyrelsen, og at ministeren kan fastsætte nærmere regler, hvilket er i overensstemmelse med, hvad der var tilsigtet med lovændringen i lov nr. 300 af 30. april 2003.

#### Til nr. 9

Hvis kommunalbestyrelsen, jf. forslaget nr. 5, har besluttet, at der kan tilbydes madordninger, foreslås det, at lade skolebestyrelsen beslutte, om der konkret skal tilbydes en sådan madordning på den enkelte skole, herunder om madordningen også skal omfatte skolefritidsordningen. Inden for de rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat, fastsætter skolebestyrelsen principper for madordningen. Principperne kan fx vedrøre retningslinjer om sund mad m.v. En madordning kan alene etableres som et tilbud til forældrene. Det er således forældrene til det enkelte barn, som beslutter, om barnet skal være med i madordningen eller ej.

#### Til nr. 10

Med forslaget foreslås indført en hjemmel til, at undervisningsministeren kan kræve oplysninger til brug for varetagelse af lovgivnings- og vejledningsfunktioner indberettet elektronisk og hjemmel til at fastsætte regler herom. Desuden foreslås der indsat en hjemmel til at fastsætte regler om elektronisk kommunikation

og om anvendelse af digital signatur. Der er blandt andet tale om statistiske indberetninger, herunder prøveprotokoller.

I forbindelse med visse indberetninger kan der være behov for at kunne anvende digital signatur. Der er derfor foreslået en bemyndigelse til undervisningsministeren til at fastsætte regler herom.

#### *Til § 2*

Loven træder i kraft den 1. august 2004. Bestemmelserne i § 5, stk. 2, nr. 3, litra c, som affattet ved

denne lovs § 1, nr. 1, og § 14, stk. 1, 2. pkt., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3, træder dog først i kraft den 1. august 2006.

#### *Til § 3*

Bestemmelsen giver undervisningsministeren hjemmel til at fastsætte overgangsregler i forbindelse med indførsel af afgangsprøven i fysik/kemi, biologi og geografi, således at der kan afholdes sygeprøver efter de hidtidige regler i efteråret/vinteren 2006.

## Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

### Gældende formulering

### Lovforslaget

#### § 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 870 af 21. oktober 2003, foretages følgende ændringer:

1. I § 5, stk. 2, nr. 3, litra c, ændres »og 8. klassetrin« til: »-9. klassetrin«.

§ 5. ---

Stk. 2. ---

#### 3) Naturfag

- a) Matematik på alle klassetrin
- b) Natur/teknik på 1.-6. klassetrin
- c) Geografi på 7. og 8. klassetrin

Stk. 3.-7. ---

§ 6. ---

Stk. 2. Et barn skal efter anmodning fritages for at deltage i undervisningen i kristendoms-kundskab, når forældremyndighedens indehaver skriftligt over for skolens leder erklærer selv at ville sørge for barnets religionsundervisning. Fritagelse kan normalt kun ske fra begyndelsen af et skoleår. Er barnet fyldt 15 år, kan fritagelse kun ske med barnets samtykke.

2. I § 6, stk. 2, indsættes som 4. pkt.:

»Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, hvilken procedure der skal følges ved fritagelse for kristendoms-kundskab.«

§ 14. Ved afslutningen af 9. klassetrin kan eleverne indstille sig til folkeskolens afgangsprøve i hvert af fagene dansk, matematik, engelsk, tysk og fransk. Desuden kan eleverne indstille sig til en afgangsprøve, der omfatter fagene fysik/kemi og biologi.

3. I § 14, stk. 1, 2. pkt., ændres »og biologi« til: » , biologi og geografi«.

Stk. 2.-9. ---

§ 39. Skolens leder påser, at alle elever, der er optaget i skolen, deltager i undervisningen.

Stk. 2. ---

4. I § 39, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom.«

§ 40. ---

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om følgende:

5. I § 40, stk. 2, indsættes efter nr. 6 som nyt nummer:

## Gældende formulering

## Lovforslaget

1) -6) ---

»7) Frivillige madordninger, herunder madordninger i skolefritidsordninger. Kommunalbestyrelsen beslutter, om madordningerne etableres med fuld forældrebetaling eller gennem kommunale tilskud med hel eller delvis fri forplejning, og kan fastsætte nærmere rammer for ordningerne.«

Nr. 7 bliver herefter nr. 8.

7) Andre spørgsmål, der ikke er henlagt til de enkelte skoler, herunder specialpædagogisk bistand efter § 4, stk. 1, henvisning til undervisning på andre skoler, retningslinier om indskrivning og optagelse, hel eller delvis fri forplejning samt skolebiblioteksordningen i kommunen.

Stk. 3.-4. ---

## § 41. ---

Stk. 3. I et bilag til vedtægten optages de beslutninger, som kommunalbestyrelsen har truffet vedrørende skolestrukturen m.v., jf. § 40, stk. 2, nr. 3-7.

## § 42. ---

Stk. 11. Kommunalbestyrelsen kan fravige bestemmelserne i stk. 1 ved kommunale specialskoler, herunder kommunale heldagsskoler. Ved skoler, som ikke har fuldt skoleforløb, kan kommunalbestyrelsen endvidere fravige bestemmelsen i stk. 8, 1. pkt., om valgtidspunktet for forældrerepræsentanterne, herunder godkende forskudte valg. Kommunalbestyrelsen kan endelig fravige bestemmelserne i stk. 1, og stk. 8, 1. pkt., og § 43 stk. 2, 2. pkt., ved skoler, som er oprettet i henhold til § 24, stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om betingelserne for fravigelse.

6. I § 40, stk. 2, nr. 7, der bliver nr. 8, udgår », hel eller delvis fri forplejning«.

7. I § 41, stk. 3, ændres »-7« til: »-8«.

8. I § 42, stk. 11, affattes 1. og 2. pkt. således:

»Kommunalbestyrelsen kan fravige bestemmelsen i stk. 1 ved kommunale specialskoler, herunder kommunale heldagsskoler eller lignende, i særlige tilfælde. Kommunalbestyrelsen kan endvidere i særlige tilfælde fravige bestemmelsen i stk. 8, 1. pkt., om valgtidspunktet for forældrerepræsentanterne, herunder godkende forskudte valg.«

*Gældende formulering*

§ 56. Undervisningsministeren kan til varetagelse af bl.a. lovgivnings- og vejledningsfunktioner forlange enhver oplysning, som ministeren skønner nødvendig til udførelse af disse opgaver, meddelt af kommunalbestyrelsen og amtsrådet.

*Lovforslaget*

9. I § 44 indsættes efter stk. 8 som nyt stykke:

»Stk. 9. Hvis kommunalbestyrelsen har truffet beslutning om, at der kan tilbydes madordninger, træffer skolebestyrelsen beslutning om, der skal oprettes en madordning på skolen, herunder i skolefritidsordningen. Skolebestyrelsen fastsætter principper for madordningen inden for de rammer, som kommunalbestyrelsen har fastsat. Madordninger kan alene være et tilbud til forældrene.«

Stk. 9-12 bliver herefter stk. 10-13.

10. I § 56 indsættes som *stk. 2 og 3*:

»Stk. 2. Undervisningsministeren kan bestemme, at oplysninger, jf. stk. 1, skal leveres i elektronisk form, og kan herunder fastsætte, i hvilket format leveringen skal ske. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om elektronisk kommunikation mellem myndigheder, herunder skoler, samt om anvendelse af digital signatur i forbindelse med aflevering af oplysninger efter stk. 1 og 2.«

Til lovforslag nr. L 154. Skriftlig fremsættelse (4. februar 2004)

### Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs) :

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

*Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Geografi som prøvfag, procedureregler i forbindelse med fritagelse for undervisning i kristendomskundskab, elevers deltagelse i undervisningen, udvidet adgang til madordninger, hjemmel til at kræve oplysninger i elektronisk form samt hjemmel til regler om elektronisk kommunikation og digital signatur m.v.)*

(Lovforslag nr. L 154).

Lovforslaget rummer forslag til en række ændringer af folkeskoleloven:

Lovforslaget medfører, at der foruden på 7. og 8. klassetrin også skal undervises i geografi på 9. klassetrin, samt at eleverne på 9. klassetrin kan indstille sig til en afgangsprøve, der ud over fagene fysik/kemi og biologi også omfatter geografi.

Forslaget indebærer en styrkelse af naturfagene på de ældste klassetrin. Gennem et samspil mellem fagene og et intensiveret lærersamarbejde og udvikling af fagene på den enkelte skole gennem fagteam og fagudvalg kan der skabes en større faglig interesse og dynamik i de tre fag.

Med forslaget får undervisningsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvilken procedure skolerne skal følge forud for imødekommelse af fritagelse for undervisning i kristendomskundskab. Forslaget ændrer ikke de bestående muligheder for at blive fritaget for undervisning i kristendomskundskab. Ved forslagens gennemførelse vil ministeren få hjemmel til at foreskrive, at skolen skal vejlede forældre, der anmoder om fritagelse, om bl.a. fagets karakter af et ikke-forkyndende, kundskabsmeddelende fag, der er på linje med de øvrige fag i folkeskolen. Formålet er at begrænse antallet af fritagelser uden forudgående vejledning.

Endvidere foreslås det, at undervisningsministeren får bemyndigelse til at fastsætte regler om registrering af elevers fravær fra undervisningen samt regler for, hvordan der skal reageres på fravær. Formålet er at sikre, at alle elever får det maksimale faglige og sociale udbytte af undervisningen. Ved at ministeren får hjemmel til at fastsætte regler, der giver kommunerne og skolerne ensartede retningslinjer for registrering m.v. af elevernes fravær, sikres det, at der på alle skoler bliver opmærksomhed om den enkelte elevs fraværsmønster, så årsagen til elevens fravær fra undervisningen hurtigst muligt kan afdekkes. På denne måde kan der hurtigt iværksættes initiativer, herunder sygeundervisning, som kan afhjælpe elevens vanskeligheder ved genoptagelsen af normal skolegang.

Lovforslaget giver endvidere mulighed for, at der, foruden den eksisterende mulighed for at tilbyde madordninger med helt eller delvist tilskud, kan etableres madordninger i folkeskolen med fuld forældrebetaling. Dette vil være et værdifuldt servicetilbud til mange børnefamilier, uden at etableringen af madordningen belaster den kommunale økonomi. Forslaget skal bl.a. ses i sammenhæng med regeringens udspil "Bedre sundhed for børn og unge" fra november 2003 om en samlet og koordineret indsats, der skal sikre en større fokus på en sund børnekultur.

Lovforslaget rummer endvidere hjemmel til at kræve oplysninger indberettet elektronisk samt hjemmel til at fastsætte regler om elektronisk kommunikation og digital signatur samt ændring af folkeskolelovens § 42, stk. 11, om fravigelse af reglerne om valg til skolebestyrelser.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.